

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pozsony

Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja az
Orsz. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. ÁPRILIS 1.

7. szám.

Alleluja!

Sötétség borult a világra nagypéntek véres délutánján! A búcsúzó nap végsugarai egy sziklasírra esnek, a melybe az Igazság örök ellenségei az Igazat temették...

De ime harmadnap — vasárnap virradóra — ennek a sírnak éjjelére fény sugar hatolt — az enyészet helyén új élet fakadt — a kő elhengerült és az őrző katonák, az égi fénytől elvakulva, rémültön futnak szét a városban és elsőnek hirdetik a megrettent gonosztevőknek a csodás hírt, hogy a Názárethi Jézus feltámadott!

Igen, a mitől az emberi szenvedélyek szomorú rabszolgái, a pharizeusok és irástudók remegve féltek — a miben a hívők kis csoportja alig mert remélni — az valóra, édes, kétségtelen valóra vált — Krisztus feltámadott!

Nem jámbor asszonyok csalódása — nem elgyötört elmék ködbevesző agyremé Krisztus feltámadása — hanem igazság, a mely előtt a legmélyebben kutató, kételkedő, nehezen hívő, de elfogulatlan ész, az igazságot őszintén kereső lángelme is imádvá borul a porba!

Igen, örök igazság, a melyet kétezer évnek minden hite, a hitért szenvedett minden kín, minden gyötrelm, minden üldöztetés, minden vértanu halál, minden lemondás, minden önmegtágadás szíve vérével pecsételt meg: az az örömhír, a melyet a husvétii harangok hirdettek, a mit a nép lelkéből fakadt egyházi dal szárnyaira vesz és — mint a tavaszi szellő a virág édes illatát — szerte hordja az egész világ téerein:

„Feltámadt Krisztus e napon! Alleluja!”

Krisztus feltámadása alapja a mi hitünknek; hisz szent Pál apostol szavai szerint „ha Krisztus fel nem támadt, hiába való a mi hitünk!”

Krisztus feltámadása alapja az örök élet reményének, hisz a feltámadottnak üres sírjánál tör fel a mi lelkünkben is az apostol diadalmas szava: „Halál hol van a te győzelmed? halál hol van a te tövised?”

Az örök élet reménye pedig forrása annak az erőnek, amely a földi élet minden szenvedését könnyűvé és elviselhetővé teszi, a mely a fájdalmat, a könnyeket, a lelki gyötrelmet a megváltás glóriájával fonja körül és amely még a sírokon is virágot fakaszt!

Ez által lett a feltámadottnak üres sírhelye a világtörténelem központjává,

a hová a szenvedő, a Golgotha — a Kálvária tövises, göröngyös útját járó emberiség két ezer év óta zarándokol, hogy vigaszt, reményt és erőt merítsen ott az élet küzdelmeire!

És ha valaha, úgy a szenvedéseknek ebben a harmadfélèves viharában — amely még ma is végigszáguldja viharával az egész világot — vált a feltámadás hite és tudata az egyedüli menhelyé — a hol az emberiség még enyhét, vigasztalást és reményt találhat!

Igen a husvétii harangok diadalmas hangja túlharsogja a szenvedők sóhajait, a haldoklók halálhörgését, az özvegyek és árvák panaszos könnyeit és az élet rokkantjainak lelkébe életörömet, beteg, csonka, elgyötört tagjaikba új erőt önt.

Az emberi életnek sötét óráiban, a szenvedések elhagyatottságában, a csalódások keserűségében néha úgy érzi az ember, mintha rombadőlt volna lelkében minden — öröm, vágy, remény!

De a feltámadás igazságának fénye megtanítja az embert arra a másik nagy igazságra, hogy a valódi nagysághoz, a valódi szépséghez, az élet megdicsőüléséhez csak könnyeken és vörözönön, a Golgotha fájdalmas szirtjén keresztül vezet az út!

Igaz, hogy a folytonos küzdelem, a harc, a verejtékes törekvés nehezzé, tövisessé és göröngyössé teszi az élet útjait, de épp ez az út teszi az életet egyben valóban nagyvá és magasztossá és lesz a megdicsőülés útjává!

Nehéz Kálváriát járód te is én nemzetem — a szenvedések, a gyász, a nyomor és halál tövis koszorúja övezi fejedet, de a feltámadás dicsfényében a Golgotha keresztje a te számodra is az élet viruló fájává lesz — a kemény törzs rügyet, virágot hajt — a tövis koszorú helyén rózsák fakadnak...

A Golgotha útján jársz én nemzetem — de van feltámadás, egy szebb jövő int feléd — hajnala már is pirkad — a szenvedésekből megnemesedve, megerősödvé fogsz új életre kelni; fiad kiontott vére árán jobba — és ezáltal nagyobbá, hatalmasabbá fogsz válni, mint voltál bármikor ezelőtt ezredéves multad küzdelemteljes századaiban!

Erre tanít husvét szent ünnepe!

Ezért fakadjon ujjongva hívő lelkünk mélyéből a feltámadás nagy ünnepén ezeknek a napoknak diadaléneke:

Alleluja!

Kazacsay Árpád,
apát kanonok, pozsonyvárosi plébános.

A hadirokkantak, özvegyek és árvák gondozása az Országos Hadigondozó Hivatalban.

Lapunk utolsó számában már röviden közöltük, hogy a m. kir. Rokkantügyi Hivatal címe megváltozott és hogy ügyköre ezentúl a hadirokkantak, özvegyek és árvák gondozására, vagyis a Hadigondozás összes ágaira ki fog terjedni.

Az Országos Hadigondozó Hivatal a miniszterelnöki rendelet értelmében az eddig működésben levő m. kir. Rokkantügyi Hivatal helyére lép, melynek megállapított szervezetét és hatáskörét változatlanul átveszi. Ez vonatkozik magukra a rokkantakra. A Hivatalnak eddigi Rokkantügyi Tanácsa helyébe pedig az Országos Hadigondozó Tanács lép. Ez az a legmagasabb fórum, amely alá a hivatal kibővült ügyköre, tehát az özvegyek és árvák gondozása tartozik. Ebben a tanácsban helyet foglalnak az érdekelt hatóságokon és közhivatalokon kívül a közegészségügygel, közjótékony-sággal, gyermek- és nővédelemmel foglalkozó egyének és társadalmi szervezetek, továbbá a gazdasági szervezetek képviselői. Már meglevő hasonló célú társadalmi szervezetek közül a tanács vezetése alá fognak tartozni a kassai, váci, győri, szegedi rokkant munkástelepek, a létesülő kalocsai és váci (kobrák-gyári) munkástelepek, a székelyföldön felállítandó hadiárvák telepei, a szociális missziótársulatok és telepek és általában minden olyan intézmény, mely a hadirokkantak, özvegyek és árvák gondozása körül valamely különös feladatot szolgál.

Hogy milyen módon vonja be a Hadigondozó Tanács a fenti intézményeken kívül a társadalom minden erre való emberét, aki eddig talán semmi ilyenfajta intézményhez nem tartozott és hogy általában mily módon lesz végrehajtva a kérdés legfontosabb része, t. i. a rokkantak, özvegyek és árvák egyéni és egyénekenkénti gondozása, erre vonatkozólag álljon itt röviden a rendelet ismertetése.

A rendelet.

A társadalomnak a gondozásban való állandó részvételét a hadigondozók közvetítik. A hadiárva mellé kirendelt hadigondozó a pártfogó, a hadirokkant és családja, vagy hadi-özvegy mellé kirendelt hadigondozó a tanácsadó nevet viseli. A mindkét fajta hadigondozó működése az a tér, ahol a társadalom helyes belátással és intelligenciájával párosult nemességnek kell megnyilatkoznia. Es itt mindjárt leszögezhetjük e sorok írójának azt a jogos kívánságát, hogy a hadigondozók kirendelésében túlnyomórészt az intelligens, lehetőleg önálló, független, szabad pályán mozgó, akár lateiner, akár iparos középosztály szerepeljen. Tehát orvosok, ügyvédek, tanárok, iparosok, kereskedők stb. Továbbá, hogy a hadigondozónak hivatása, foglalkozása és érdekköre lehetőleg megegyezzen a pártfogoltjának hivatásával, szakmájával. Meg fogjuk látni mindjárt, hogy ez milyen fontos a hadigondozó feladatára való tekintettel.

A hadiárva pártfogójának feladata általában, hogy pártfogoltja sorsát egyéni körül-ményeinek leginkább megfelelő módon biztosítsa.

és javát minden irányban előmozdítsa. Öröklik az árva elhelyezése, testi-lelki jóléte, esetleges orvosi gyógykezelése és egész nevelése fölött Arra törekszik, hogy hadiárvaja lehetőleg és legalább is ugyanabban a nevelésben részesüljön, amelyben része lett volna, ha apja életben marad. Ha ez a hadiárva vagyona jövedelméből, vagy állami ellátásból nem biztosítható, vagy ha a gyermek kiváló tehetsége alapján magasabb iskolázatásra való, igyekszik számára ösztöndíjat, vagy internatusi ellátást biztosítani. Ha bajok vannak a hadiárvának az államtól kijáró ellátása körül, ezeket az illetékes hatóságoknál rendbe hozza. Ha a földműveléssel foglalkozó hadiárva mezőgazdasági ingatlant, vagy a kitanult iparoslegény műhelyberendezést akar szerezni, a hadipártfogó őt ebben a törekvésében mindenképen támogatja.

A tanácsadóknak általában az a feladata, hogy a hadirokkantot és családját valamint a hadiözvegyet tanácsosai ellátása és soruknak javítására állandó gondja legyen. Törődnie kell esetleg a rokkant katonai utókezelésével is (bár ezt az intézetek elvégzik a maguk hatáskörében), főleg azonban oda kell hatnia, hogy a rokkant katonai maga minden alkalmat megragadjon, amely gyógyulását, keretképeségének fokozását előmozdítja. Ha az államtól járó ellátás, vagy a hadisegély, rokkantsági nyugdíj, sebesülési pótdíj stb. körül bajok volnának, ezeknek utána jár és a dolgot az illetékes hatóságoknál rendbe hozza. Mindenképen támogatja a rokkantot és családját abban, hogy megfelelő munkához jussanak, hogy a gyermekek megfelelő nevelésben részesüljenek és hogy jó kenyérgazdálkodásra kerüljenek.

Első feladat az, hogy a hadigondozói tisztségre alkalmas egyéneket községenként, vagy városonként össze kell írni. Ezt végzi a főispán által kinevezett összeíró-bizottság, melynek feje városoktan a polgármester, egyebütt a főszolgabíró. Az összeírt hadigondozók névjegyzékét a községi vagy városi előjáróság kitűzgetés útján közzéteszi. Minden egyes község hadigondozói ezután alulról felé tartanak, bizottságuk alakulnak és rögtön megkezdik munkájukat, amely abban áll, hogy felkutatják az összes rokkantakat, hadiárvákat és özvegyeket, ezekhez a bizottság kebeléből, a hadigondozottak kívánságainak megfelelőleg és az árvaszék meghatalmazásával kinevezi az egyes hadigondozókat, akik a fent körülírt módon megkezdik működésüket.

Egy járás községi (városi) hadigondozó-bizottságai járási hadigondozóbizottsággá alakulnak, melynek hivatalból elnöke a főszolgabíró, tagjai a szolgabíró, a járási orvos és a választott tagok. Ez a bizottság választmányát útján működik.

Az összes hadigondozók tehát a községi (városi) hadigondozóbizottságok és a járási hadibizottságok fölött minden vármegye székhelyén egy törvényhatósági gondozó-bizottság gyakorol felügyeletet. Ez a bizottság, melynek elnöke a főispán, öröklik a fölött, hogy a hadigondozási szervezet a törvényhatóság egész területén egységesen működjen.

Ez röviden a vázlat ennek a nagyarányú — és részleteiben mégis a legesekélyebb dolgokra kiterjedő gépezetnek, amely hivatva lesz a hadirokkantokat, özvegyeket és árvákat gondozni.

Nagy és szép a gondolat! Legyünk minden erőnkkel azon, hogy ép olyan szépen valósuljon is meg. Az összes árvák (eddig 87.000-et állapított meg a statisztika) gondozásában, nevelésben fognak részesülni, az összes rokkantoknak, hadiözvegyeknek, családtagjaiknak biztos megélhetéshez, jó keresethez kell jutnia. Ez a cél. Társadalmunk meg fogja tanulni, hogy a hatóságok támogatásával együtt dolgozzék. Minden egyes gondozó nélkülözhetetlenül hasznos tagja lesz a társadalomnak. Így fog csak áldásos eredményt elérni ez a nagy gépezet, amelynek minden legkisebb csavarjának, kezdve az egyes, vidéken működő hadigondozótól, egész föl az egészet kormányzó Országos Hadigondozó Tanácsig pontosan, egybevágyóan kell működnie. Az intézmény élén a legelső magyar asszony, Zita királyné áll, aki legfelsőbb óhajának megfelelőleg maga fogja megnyitni a Országos Hadigondozó Tanács első, alakuló ülését. Az ő ragyogó példája öntsön mindenkihez ehhez a nagy munkához még nagyobb lelkesedést és kitartást!

A lapok terjedelmének korlátozásáról szóló 940/917. sz. M. E. rendelet értelmében lapunk további intézkedésig csak négy oldalon jelenhet meg.

Az egykarúak iskolája.

Irta: Grosselfinger Károly, műépítész, igazgató.

(Vége.)

Az egykarú tanító, aki szívén viseli vöndencei sorsát, mindig talál számukra egyénileg megfelelő foglalkozást. Az összes egykarúak egész más állapotban mennek el az iskolából, mint a hogyan odajöttek. Elvesztett karjukat ugyan semmi sem varázsolhatja vissza, de a folytonos jóakarátú oktatás, mely megtanítja őket arra, hogy azt, ami megmaradt, céltudatosan kihasználják, egész új személyiséget terem. Sokkal nagyobb dolog történik vele, mint pusztán gyógyulás. Elvesztett karja sokszor nemcsak magának, hanem másoknak is támaszul szolgált. Mivel tartsa el magát és hozzátartozóit ezután? Ez képezi az amputált legnagyobb gondját. Előbb talán kiváló mesterember volt, jó heti keresettel, most pedig mint egykarú, az utolsó, a „nyomorékok” közé tartozik. Ez a gondolat bántja folyton. Ez en kell főleg változtatni. És ezt is megteszi az iskola.

Tényleg az iskolában egész új benyomásokat kap. Kezdi belátni, hogy így is megy a dolog. És lelkeben folyton összehordja az építő-köveket, amelyekből egy új világot terem magának. Nem lehet megint például lakatos, mint azelőtt, hanem mint egy gyáripari segédhivatalnok ép annyit fog keresni, mint előbb. Mert az iskolában jól megtanult balkezes írné és folyékonyan tetszőtösen és ép oly gyorsan ír, mint más valaki jobb kézzel. Vagy megtanult rajzolni. Mint az iskolásgyerek, kezdetleges kockákkal kezdte. Ma már komplikált, vonalakkal és számokkal tele tabellát, terveket és metszeteket rajzol, a technikai és konstruáló rajzban jártas, ismeri az ábrázoló mértant, a perspektíva elveit, stb. Mint művezető mindenütt alkalmazható. De még többre is képes. Egész jól elvégezheti az állami ipariskola magasabb osztályait és onnan kikerülve egy iparvállalat irodájában miut assistens, vagy rajzoló keresheti meg kenyérét és tarthatja el hozzátartozóit. Egy szóval a boldogulás több útja nyílik meg az egykarú számára, képességeinek tere nagyobb lett.

És mindezt — ami különösen fontos — művegtagnélkül tudja végezni. A műkar emberi munka és ezért mindig tökéletlen. Segélyével az egykarú ugyan ismét keresetképes lehet, — de rendszeren csak csökkent fokban és régi társadalmi osztályában kénytelen megmaradni. A legművészibb műkar és kéz sem pótolhatja a természet remekét. Az egykarúak iskolája ezt a hiányt más úton akarja pótolni. A testi munkából lehetőleg szellemi munkát akar képezni. Ha az egykarú minden reményét művegtagjába helyezte, akkor úgy is bizonyos mértékben csalódná fog. Ettől a csalódástól megkíméli őt az iskola, amely végeredményben a természet útjain halad. A természet maga minden olyan szervet, mely megsérült, egy másik szerv fokozott munkájával iparkodik pótolni. Az iskola pedig azoké, kik karjukat veszítették, egy lelki kart ad cserébe.

Az iskolának egy elválaszthatatlan részét természetesen a széles körben működő

Munkaközvetítés

kell, hogy alkossa, amely az egykarú munkást megfelelően elhelyezi. Az egykarú sósáse legyen teljesen magára hagyva és főleg soha se legyen kitéve a nyilvános előítélet kellemetlenségeinek. Ipari foglalkozást az egykarúnak csak akkor tanácsos ajánlani, ha egy hordképes alkarszonkja van, amelyhez célirányos munkapótlékot erősítve, a műhelyben dolgozni tud. Ha nincs ilyen csonkjja, akkor hiba volna ilyen embereket régi hivatásukba erőszakkal visszakényszeríteni. Egy pár év múlva ugyanis kitűrnék őket a fiatalabbak és ők harmad- vagy negyedrangú munkásokká súlyodnának. — Ezt a keserű csalódást távol kell tőlük tartani. Ezért

a legjobbnak bizonyult az, hogy az egykarúakat mindjárt olyan pályára utaljuk, melynek munkáját tökéletesen végezni tudják és amelyen idővel nagyobb keresetre, előmenetelre számíthatnak. Alapelvünk legyen, hogy mindenki számára a legmegfelelőbbet találjuk. Ezt a kérdést az emberanyag különbözősége folytán persze csakis egyénileg lehet megoldani.

A wieni iskolának 1915 nyarán (az iskola kilenc hónapos fennállása óta) 232 tanulója volt és pedig 117 balkezes és 115 jobbkezes, köztük 16 tiszt Nemzetiségeik szerint volt: 104 német, 26 magyar, 22 cseh, 33 lengyel, 11 rutén, 4 horvát, 10 román, 5 olasz, 15 szlovén és 3 tót. Természetes, hogy a tanulók a soknyelvűsége a wieni iskolának sok nehézséget okoz, ami például a német birodalom hasonló intézeteinél elesik.

A fenti időben az iskola akkori látogatónak száma 112 volt. Addig összesen 124 embert képezett ki az iskola teljesen, akiket választott életpályájukra tökéletesen elkészülve bocsátott az életbe. Ebben viszont az előbb említett munkaközvetítésnek van nagy érdeme, a mely a kiképzésen kívül az iskolának jóformán legfontosabb feladatát képezi. Ezen a téren sokszor a munkaadónak az idegenkedését is le kell győzni, hogy az egykarúnak régi hivatása keretében új existenciát biztosíthatassunk.

Legyen szabad megjegyezni, hogy a Wiedenben létesített, a maga nemében egyedül álló iskolám a német birodalom hasonló intézményeinek is mintaképül szolgált. A wieni iskola iránt azonkívül legmélegebb érdeklődéssel viseltetik ő cs. és kir. fensége Károly István főherceg úr, aki az iskolát hetenként meg szokta látogatni és azt mondta, hogy ez az iskola, mely egyik legjelentősebb eredményét képezi a Hadigondozás nagy feladatának, neki mélyen a szívéhez van nőve. A fenséges úr tényleg a wieni iskola egykarúnak szinte barátja és tanácsadója, előmenetelüket, megélhetésüket mindenképen előmozdítja és a szó leguemesőbb értelmében szerető atyjuk gyanánt szerepel. Az ő gondoskodásának köszönhető például többek között az is, hogy az iskola három földműves-növendéke külön az ő számukra készített éket kapott ajándékba, amelyet egy karral lehet kezelni. Ezeket a fenséges úr adományozta és ezáltal egyben a haza földjét mivelő parasztot is megtisztelte.

Minden egykarúnak először is lelki egyensúlyát kell visszanyernie. A munkának kell őt megszabadítania attól, hogy a reá mért sors csapásán töprengjen. Gondolatának nem szabad folyton elvesztett karjával foglalkozniok. Ha egyik közülök vidáman néz a jövőbe, akkor megtanulják tőle a többiek is.

Mihelyt az emberek saját szemekkel látják, hogy a kőművesből jó építési rajzoló, vagy egy régebbi segédmunkásból munkavezető lett, akkor már nem ériük magukat sajnálatraméltó nyomorékoknak és bizalommal tekintenek a jövőbe. Ez a legfontosabb. Nem kevésbé fontos ezenkívül az állam és a társadalom tevékeny közreműködése. Egyiküknek és egyiküknek sem szabad elfáradni, hogy minden eszköz megszerzésével rokkant hőseinknek hazánkért hozott áldozatait az iskola üdvös és áldásos munkájával megháláljuk.

Jogi ügyekben ingyen felvilágosítást és jogsegélyt nyújt Dr. Földes Zsigmond ügyvéd, 13. honv. gy.-e.-beli rokkant főhadnagy. Jelenkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában. Egyéb intézetek rokkantjai irásban fordulhatnak lapunk szerkesztőségéhez.

Hogy éljenek hazájukba visszatérő rokkantjaink?

Irta Dr. T. J.
(Folytatás.)

A fertőző betegség elhözvételében benne rejlik értelme: az emberre a beteg környezettel való érintkezés után átterjed s ahova egyszer befészkel magát — járványszerűen lép fel — akárcsak az ügyes rabló, addig pusztít, míg csak az egész lakosság rá nem veti magát s agyon nem üti. Így harapózik el a typhus, a cholera, a vérhas, a diphteria, nyakszirtmeresség, vörheny, kanyaró, himlő, influenza, takonykór, lépfene, gonorrhoea, syphilis, stb. Ezekkel szemben a tudás s a lelkiismeretesség fegyverével felvértezve kell szembe állni. Megteszi ezt hazánk lakosságának nagy része? Nem tudom, hogy a tudatlanság, hanyagság, bizalmatlanság, szegénység, vagy a vétkező rossz indulat számlájára írjam-e, tény azonban, hogy nem teszi meg.

Jól rendezett városokban, nagyközségekben, s néhány kisebb faluban a lakosság talán tudja igazán emberbaráti kötelezettségét fertőző betegségek kitörése esetén, de igen sok helyen még bűnös könnyelműséggel terjesztik a fertőző betegségeket okozó bacillusokat, melyek házakat, kilométereket, mérföldeket ugorva, betegítnek meg minden útjukba eső embert, s igen sok esetben halállal fizetik a lakosságkényelműségét.

Mi történik, ha egy ilyen előítélet, babona, s gondatlanság kátyújába süllyedt faluban vagy családban valaki például diphteriában megbetegszik?

Először is a család bölcsé megállapítja, hogy a betegnek müló gyomorrontása van. S amikor a javasasszony teája, a bábaasszony klistirje, s a szomszéd flastroma nem használ, az orvost is megkérdezik. Az orvos levegőtől gondosan elzárt, lélegzetfójtó bűzös szobában találja a beteget, körülötte a falu apraja-nagyja; természetesen öt-tíz nap múlva ezek jórésze a betegből szerzett diphteriában megbetegszik.

Az orvos elrendeli a beteg azonnali elkülönítését, hogy a betegség továbbterjedését megakadályozza, de épen ennek a kivihetetlensége bélyegzi meg a még igen sok helyen uralkodó szomorú viszonyainkat. A többi hiba, amit a beteg körül elkövetnek, abból már önként következik.

Az orvos a beteget kórházba nem küldheti, mert ez legjobb esetben 20—30 kilométerre van (de akkor sem egyeznek a beteg fertőző kórházba való szállításában, ha ez helyben van). A látszólag még egészségesek, vagy a meg nem fertőzöttek elkülönítése a szegényes lakásvizonyok s a hozzátartozók ellenállása miatt lehetetlen.

Ez utóbbiak beoltásába a szülők segítenek, hogy vagy nehezen egyeznek bele, noha a védőoltás a betegség kitörését megakadályozhatná vagy a betegség legalább is enyhébben folynék le.

A falra, ajtóra kiragasztott fertőző veszélyre figyelmeztető piros cédula gyorsan lekerül helyéről, s valóságos bűncsejlesztést rendeznek a betegházban a község lakói, s így hordják szét saját családjukba a diphteria bacillusait. S

ha az ő családtagjuk megbetegszik, nem jut eszükbe, hogy az ő oktalan látogatásuk okozta a hozzátartozójuk vesztét.

A beteg szobáját gondosan védik a levegő-bejutásától, ablakot nem nyitnának még nyáron sem, még kevésbé télen. Azt hiszik, hogy a jó levegő árt a betegnek, s nem veszik észre, hogy a házban fetregő és amúgy is fuladozó beteg a friss levegő után kapkod.

A hozzátartozók kézmosásáról, a szoba fertőtlenítéséről szó sincs. A beteg evőeszközeivel holnap az egészségesek esznek, edényeiben pedig a vásárlóknak mérlik a tejet. Köpetét, vizeletét az ajtó elé, jobb esetben a trágyadombra öntik előzetes fertőtlenítés nélkül, pedig ez is fertőző.

A beteg felgyógyulása után tüdőszűrés nélkül kezd munkájába.

Ha meghal, a halottnak a temető hullaházába való szállításába semmi esetre sem egyezik a család (az igaz, hogy a háború előtt még igen sok községben nem is volt ilyen vagy csak dűledező, hasznavehetetlen állapotban). A gyógyulás, vagy halál után a szoba, a bútorok, ruhák fertőtlenítését még nem is nagyon régen, a hatóság részéről a legnagyobb oroszlánok tartották, s ennek igen sok helyen ellenálltak. Fertőtlenítő gép pedig majd minden faluban van egy pár év óta, hozzáértő és kezelő pedig annál kevésbé, mert ezt is fölösleges rossznak tartják.

Hirek.

Rokkantak a vasút szolgálatában. A „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet” közlönyének ezidei második számában P. A. figyelmeztet arra, hogy a vasúti forgalmi szolgálat némely ágában nemesak féllábú, hanem félláru rokkantak is igen jól alkalmazhatók volnának. Így például még a blokk kezelést is elvégezheti egy félláru rokkant, a blokk szekrényre nem nehéz oly egyszerű berendezést rászerelni, amely egy drótvezetékből és kengyelből áll s így lehetővé teszi a blokkbillentyűnek félláru való lenyomását. A „Zeitschrift des Vereins Deutscher Eisenbahnverwaltungen” 1916. évi 109. számában ismertette is van egy ilyen berendezés, amellyel a porosz államvasutak eredményesen kísérleteznek. A kísérletek megmutatták, hogy a félláru rokkant nemesak egyszerű blokkállomások kezelésére alkalmazható, hanem még 15 méter magas váltótorony kezelését is el tudja végezni. Amellett teljesen mindegy, hogy a rokkantnak jobb- vagy balkeze van-e. A blokk-kezelőnek telefonálni is kell és azt — ha szabad kezével az üzenetet le akarja írni — úgy teljesíti, hogy a telefonkagylót egy acéltartóval a fejre erősíti. Jelzőállítóknak félláruak minden nehézség nélkül alkalmazhatók. Igen kívánatos volna, ha a M. Á. V. ezirányban kísérleteket tenne; erre alkalmas félláru rokkantokat szívesen bocsát rendelkezésre a pozsonyi intézet.

A pozsonyi intézet rokkantjainak szórakozása. Vasárnap, a hó 18-án ismét megjelentek intézetünkben az állami tanítóképző intézet növendékei, hogy egy kellemes délutánt szerezzenek rokkantjainknak. Az előadás állandóan a legjobb hangulatban tartotta a rokkantakat és nem szűnt egy pillanatra sem a taps és a nevetés. Különösen „A kofa” és „A sőtartó” előadása tetszett nagyon. Az előadók: Del Caró, Genszky, Huzsik, Nagy kisasszonyok és a többieket alig győzték tapsolni. Az előadás után, mely a késő délutáni órákig tartott, egy rokkant hős köszöntö meg a szórakozást és nagy sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a tanévben utoljára vannak itt kedves vendégeink.

Kitüntetések a pozsonyi intézetben. Az intézetben levő betegek közül legutóbb a követ-

kezők részesültek legfelsőbb kitüntetésben: Berta János G. honv. gy. ezredbeli közlegény (bronz-vitézségi érem), Turzer Frigyes 89. gy. ezredbeli közlegény (bronz-vitézségi érem).

A pozsonyi intézet „Rokkantalap”-jára, mely egyrészt mesterséget kitanult rokkantoknak számszámokkal való ellátására, másrészt műhelyekbe és iskolákba szorgalmasan járó rokkantak időnkénti jutalmazására szolgál. 1917 március hóban a következők adakoztak: Gernya Laszlo 80 K, Duschek Oszkár 55 K 90 f, Wölfler és Leinwather 1108 K 05 f, Distler Henrik 12 K 81 f, Böhm Ferenc 15 K 60 f, Hofbauer N. 15 K, Éveck A. 3 K, N. N. 4 K, Sággy Sándor 10 K, Keszorúgyűjtésből fennmaradt 11 K 80 f, Központi billiárd társaság 28 K, Szlany E. 5 K, N. N. 4 K, Durigó — Kerntler-hangverseny tiszta jövedelme és felülfizetések 2200 K 40 f. Összesen 3553 K 56 f. Előbbi gyűjtésünk 15.601 K 13 f. Az összes bevétel 19.154 K 69 f. Az alap céljaira fordítva 2686 K 52 f. Az alap jelenlegi vagyona 16.468 K 17 f.

A Durigó — Kerntler-hangversenyen felülfizettek: Werner főhadnagy 4, Nemák Károly 8, Ramharter Rudolf 11, Friedl S. 1, Szápáry Ilona grófnő 12, Steiner Testvérek 2, Holderer Gusztáv 2, Foruheim Zsigmond 12, Tabódy Ida 12, Lovag Durszky altábornagy 10, Trebitsch Zsigmond 200, Grüneberg Károly 11, Mindszenty Béla 8, Forgalmi Bank 12, Weisz Emília 6, Trebitsch Dénes 14, Jausekovich báróné 6, Nádasdyné 4, Kohn Károly 4, dr. Rosenbaum Árpád 50, Broly Tivadar 10, Grünberg Rudolfné 14, Pozsonyi Iparbank 25, özv. Huberth Jánosné 10, dr. Bugel Ferencné 4, dr. Bozókyné 10, Pallós Antalné 4, Stuchlik Anna 4, Sprinzi Mór 2, Duschek Oszkár 30, Angermayer Károly 60, több névtelen 32 korona. Összesen 594 korona. Fogadják a nemes-szívű adakozók ezúton is az intézet és a rokkantak hálás köszönetét.

Rokkantak fogtechnikai kiképzése. Az Országos Hadigondozó Hivatal újabbán lehetővé tette, hogy a rokkantak fogtechnikai kiképzésben is részesülhessenek. A Szegényház-utcai Rokkantiszkolákban nyílik meg ez a tanfolyam, melyre felvehetőek olyan intelligens, általában 4 középiskolát végzett rokkantak, akiket rokkantságuk a mesterség üzésében nem gátol, vagy olyanok, akik rokkantságuk előtt is fogtechnikusok voltak és most az újabb mesterfogásokat akarják betanulni.

Erdélyi rokkantak segélyezése. A kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank r-t. 1000 koronát adományozott rokkantak segélyezésére. 100—100 korona segélyben részesülhet a kolozsvári Országos Hadigondozó Hivatal Gyógyintézet miniszteri biztosa előterjesztésére 5 kolozsvári lakos és 5 más erdélyrészi rokkant. A segélyre jelentkezni a Nyilvántartó irodában lehet.

Rokkantak alkalmazása a gyakorlati hajospályán. A hajózási vállalatok alkalmaznak rokkantakat mint hajólegényeket, fűtőket, gépsegédeket, vagy valamennyi szolgálati minőségben, ha bevonulásuk előtt voltak már alkalmazva és rokkantságuk nem gátolja őket a szolgálat teljesítésben. Főleg a látó és halló szerveik épsége fontos. Az üzembiztonság megővése szempontjából, nehogy balesetek alkalmával a rokkantság védekezésül szolgálhasson, felvételük előtt bizottságilag megvizsgálatnak a jelentkezők. A hajóspályára lépni szándékozók jelentkezhetnek a Munkaközvetítőknél.

Az igazolójegy fontosságára újólal felhívjuk a hazájukban élő rokkantak figyelmét. A belügyminiszter úr felhívta a közigazgatási hatóságokat, hogy tartsák szemmel munka nélkül csavargó rokkantakat és őket utasítsák a Hivatal Munkaközvetítő szerveihez. Az igazolójeggyel el nem látott munkakerülő rokkantoknak a könyöradományok gyűjtését és a koldulást mindenképen akadályozzák meg.

Szerkesztői üzenetek

Kiss Joachim és Kovács Mihály rokkantaknak. Nagyfüged. A lapot rendszeresen elküldjük.

Stern I. Wien. „Hogy szereztem krumplit” című cikke nem közölhető.

Berlin. Sajnálattal nélkülözzük működését. **Nagy J.** „Családi érzelem”. Alkalomadtán közöljük.

S. Pali. Portásképző tanfolyam nincsen.



Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.



Gazdasági felügyelők.

Szepesgörgői grófi gazdasági intézőség (Szepesmegye), egy intelligens, nős, tót nyelvet is értő altiszt, ki a tejkezelést és a magtárt vezetni tudja. 600 korona évi fizetés, 5 éves korpótlék 800 koronáig, 40 méter tűzifa, 600 kilogramm rozs, 600 kilogramm árpa, 2000 kilogramm burgonya, 4 liter tej naponta, zöldséges kert, 2 sertéstartás és baromfi, 2 szobás lakás villanyvilágítással.

Klein József, Baja, 1 botosispán, megállapodás szerint.

Baró Biederman Rezső, Szentgát (Baranyamegye), u. p. Dénesháza, nagybirtokos, kocsigazdának, kizárólag olyant, aki már így működött, lakás, évi 200 korona készpénz és jó konvenció.

Orsz. Hadigondozó Hivatal vakok Intézete Budapest, 1 raktáros, havi 240 korona fizetés, körülbelül 30 koronáig emelkedő jutalék.

Benkő József, bor- és pálinkaüzletben felügyelőt, évi fizetés 3600 korona.

Eisler Gyula, Hercegdvár, Szeredkőzség (Pozsonymegye), földbirtokos. Magtáros a gazdaság körüli teendőkre, konvenció, vagy ellátás és 60 korona.

Ehrich Ignác, Csilizradvány (Győrmegye), gazdálkodó, 1 magtáros, 250 korona, 10 hektoliter búza, 5 hektoliter rozs, 5 hektoliter árpa, külön lakás, 1 1/2 liter tej naponta, 2 öl fa, 1200 öl föld és sertés, tyúk tartás.

Bók és Társai. Kaposvár, szállítási és bizományi vállalkozók, munkafelügyelő, kezdő fizetés havi 60 korona, külön szobából álló lakás, élelmezés.

Özv. Polgár Józsefné, Törökszentmiklós, földbirtokos, 1 ispán 600 holdas birtokra, évi 1200 korona, 10 q buza, 8 q kétszeres, 4 q árpa, 4 q ocsu, 1 tehén, 1 koca tartás, 2 hold kukorica föld, 1/2 hold krumpliföld, 2 szobás lakás, fűtéssel.

Baró Rudnyánszky József, Budapest, gazda, kiségitő ispán, e hó végéig.

Leitner Ármán, Jászberény (Szolnokmegye), szőlőbirtokos, szőlőmunkásokhoz egy felügyelőt, teljes ellátás és havi 25 korona vagy 100 korona minden nélkül.

Schaimovitz Adolf, Majtény (Pozsonymegye), majoros munkafelügyelő, egyúttal tejjgazdaságnál gyakorlati előképzettség is elegendő, 100-150 korona havi fizetés, kis családú előnyben, járandóság változó terményben.

Gazdasági cseléd.

Ulmann Adolf Béla (Esztergommegye), 1 juhász, magaviseletétől és használhatóságától függ fizetése.

Magyar telepítő és parcellázó bank Tótvázsony (Veszprémmegye), sertéspásztor, készpénz 80 korona, 440 liter búza, 120 liter rozs, 360 liter árpa, 14 kilogr só, 6 méter fa, 2 kocsi ág, legelő 1200 öl föld, 150 négyzetöl kert. A cselédektől is kap pótlékot. — Ha urasági sertéseket őriz, külön pótdíjat kap.

Irodai alkalmazások.

Községi előjáróság Csernabáz (Krasó-Szörénymegye), 1 írnok, végrehajtó, havi 50 korona és élelmezés és mellékjuttatás.

Schmidt és Császár, Budapest, irodai teendőkre, munkástyúk vezetésére, havi 200 korona.

Heumann Lajos, Budapest, 1 tisztviselőt, fizetés megegyezés szerint. Körjegyzőség Nagybaromlak (Nagy-Küküllőmegye), havi fizetés 40 korona, lakás, fűtés, világítás, tisztogatás és élelmezés.

Klinger Henrik, Budapest, 1 könyvelő, fizetés megegyezés szerint.

Böhm Pál körjegyző, Ipolyszalka (Hontmegye), egy írnok, lakás, ellátás, fizetés használhatóságától függ.

Polgármesteri hivatal Zalaegerszeg, díjnok, évi 800 korona, 200 korona lakbér, 400 korona háborússegély és előmenetel biztosítva.

Kertészek.

Kiskunfélegyháza állami tanítóképző Igazgatósága, 1 kertész, teljes ellátás és havi 40-50 korona.

Községi előjáróság Péterréve, 1 kertész, természetbeni járandóságon kívül havi 100 korona.

Magyar telepítő és parcellázó-bank r.-t., 1 konyhakertész, lakás, fűtés, évi 400 korona és konvenció.

Dr. Bezilla Nándor, Budapest, 1 kertész munkás, lakás, fűtés, villanyvilágítás, 150 korona havi fizetés.

Glaser A. és fiai, Csorna (Sopronmegye), nagybérű, konyhakertész, 400 korona pénz, 1280 liter rozs, 48 liter búza, 1200 négyzetöl föld, tehén-, sertés-, baromfitartás, fa, lakás.

Műszerészek.

Hazai Mechanikai Palackgyár r.-t., Sajószentpéter (Borsódmegye) 6 lakatos, lakás és rendes munkabér.

Miklós Aladár, Budapest, bádigos és szerelőmunkás, fizetés munkaképességéhez mérten.

Hazai mechanikai Palackgyár r.-t., Budapest, 3 lakatos, napi 5 korona, szabad lakás.

Magyar magántelefon r.-t., Budapest, telefonműszerészeket és szerelőket, fizetés megegyezés szerint.

Vincellerek.

Schöner Ignác, Budapest, szőlőmunkára és konyhakertészt, lakás, koszt, havi fizetés 50 korona.

Zsolnai Plessek Gyula, Pécel (Pestmegye), huszárkapitány, perfekt vincellér, lakás és jó konvenció, fizetés megegyezés szerint, de legkevesebb 1000 korona és percent.

Szabolcs Bálint, Máriaabony, szerkesztő, vincellér, lakás, készpénz fizetés és jó konvenció.

Asztalosok.

Hazai Mechanikai Palackgyár r.-t., Sajószentpéter (Borsódmegye), 1 asztalos, rendes munkabér és lakás.

Gépez.

Heisler József, Budapest, 1 gépmestert, megállapodás szerinti fizetés.

Klein József, Baja, 1 motorgépez, fizetés megállapodás szerint.

Kiss Ignác, Nagykároly, mozgógép perfekt kezelésére, ellátást, 50-60 korona havi fizetést.

Ehrich Ignác, Csilizradvány, 1 motoros, évi 600 korona és konvenció.

Dunántúl Nyomda, Pécs, egy gépmester, próbaszolgálat tartama alatt heti 36 korona, azután több. Vacuum és Sulfid Vállalat Budapest, 1 gépez, heti 36-40 korona.

Házi, bolti, irodaszolgai helyek.

Forgalmi bank, Sopron, 1 irodaszolga, havi 80 korona és évi 200 korona, remuneráció.

M. kir. áll. Elmegyógyintézet Nagyszében, 2 betegápoló, élelmezés és lakáson kívül 31-50 havonta.

Dr. Zakariás János, Kolozsvár, megbízható házmester, ki kertészethez ért, lakás, havi 60 korona.

Törvényhatóság Kolozsvár, 1 házi szolga, évi 600 korona, ruházat, családi pótlék 100 korona, drágasági pótlék 30) korona, csizmapénz 70 korona.

K. u. k. Zentralmarktenderei, Budapest, kiszolgáló és bérelő, kívánatos kereskedő vagy kocsmáros, vagy hasonló foglalkozású legyen.

Pettényi Lajos, Pozsony, házmester. Rudnyánszky László, Ráczkeve, vármegyei hajdú, teljes ellátás, 40 korona fizetés, megyei ruha és csizma, nőtlen.

Éjjeli, erdő, mező- és határőr.

Nagysurányi vadász-társaság, Nagysurány (Nyitra megye), fővadász, kizárólag csak nyúl- és fogolygápony, évi 1800 korona és lakás.

Nagysurányi vadász-társaság, Nagysurány (Nyitra megye), 1 vadőr, évi 1000 korona és lakás.

Baró Biedermann Rezső, Szentgát pusztja (Baranyamegye), csász, ki már működött, szoba, konyha, kamra, padlásból álló lakás, évi 140 korona készpénz, 5 q búza, 20 kilogramm só, 13 m² fa, 6 q szalma, 1 hold kukoricaföld, 1/3 hold kert, 1/2 hold rét, 1 tehén, 1 borjú tartás, 2 sertés, 2 fiatal malac tartás.

Löwy Dávid és fiai, Újpest, 1 éjjeli őr, 140-150 korona havi fizetés, esetleg lakás.

M. kir. áll. Elmegyógyintézet Nagyszében, 1 éjjeli őr, élelmezés és lakáson kívül 30-50 korona havonta.

Egyesült Gép- és Fémárúgyár r.-t., Budapest, 1 éjjeli őr, havi 120-150 korona és lakás.

Rendőrkapitányság Rimaszombat, 4 rendőr, évi 70) korona, 5 évenként 100-100 korona javulás, 240 korona lakbér, 300 háborússegély.

Kocsisok.

Verner Lujza, Bácsalmás, postakocsis, havi 40 korona és teljes ellátás.

Soltész Ferenc, Nagymadarász (Szatmármegye), lovász, földmives munkához értő, évi 400 korona, lakás, ellátás, nőtlen.

Mandl Zsigmondné, Makó (Csanádmegye), kocsis, ki jószágkezeléshez ért, írni, olvasni tudjon, teljes ellátás, havi 60 korona.

Ulmann Adolf, Béla (Esztergommegye), 1 lovász, fizetés képességétől és szorgalmától függ.

Szent Lukács-fürdő r.-t., Budapest, 1 parádékos kocsis, lakás és heti 50) korona.

Különfélék.

M. kir. Rokkantügyi Hivatal Vakok Intézete, Budapest, kihordó és munkagyűjtő a kőszőrülöműhely számára, jól tudjon írni, olvasni, előnyben, aki járatos a fővárosban, havi 100 korona és jutalék és villamosjegy.

Horn Lajos utóda cég, Besztercebánya, kőfaragó, mint munkavezető, havi 125 korona kezdőfizetés, lakás.

Szegedi keramit- és műtéglyár r.-t., Szeged, kőkemence égető, nő legyen, lakás, fűtés, világítás, fizetés megegyezés szerint.

Neubauer és Salvendy, Vágújhely, kosárfonósegéd.

Fischer Vilmos, Igar (Fehérmegye), pallér, havi 100 korona, lakás, fűtés.

Wiener lovag uradalma, Csütörtök (Pozsonymegye), bognár, havi 120 korona, lakás, fűtés, világítás, nőtlen.

Szekács Antalné, Kolozsvár, fodrászsegéd.

Adler Gyulané, Zolna, 1 borbélysegéd, lakás, élelmezés, fizetés megállapodás szerint.

M. kir. áll. Gyermekmenhely, Kolozsvár, 1 cipész, lakás, ellátás, fizetés megállapodás szerint.

M. kir. áll. Gyermekmenhely, Pécs, 1 cipész, lakás, ellátás havi 40-50) korona.

Gyárfás Emil, Újpest, 1 festő és mázoló, fizetés megegyezés szerint.

Nyomda és újságvállalat, Nagyvárad, 1 könyvkötő, heti 40 korona.

Breuer Sándor, Tata, Komárom, 1 bádigos, napi bér 6 korona, lakás, reggeli és ebéd.

Uradalmi nagyvendéglő Göd, 1 csaposvendéglős, 1000 korona óvadékkal, ingyen lakás és italok eladása után 15%.

Rokkant nyomdászokat és szedőket felvesz a „Rokkantak Lapja” nyomdája, Angermayer Károly, Pozsony, Ventur-utca 9.

Rokkant szifgyártó vagy nyergesmunkás, esetleg nem szakmabélt is, aki ilyen állásra pályázik, jelentkezéskor a Brüll Adolf cégnél, Pozsony, Széplak-utca 6.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 óg.